Portret van Johan Cruijff

ONGRIJPBAAR FENOMEEN

Op 25 april zou Johan Cruijff 75 zijn geworden. *Studio sport*-eindredacteur Frits van Rijn stelde een special samen met veel digitaal opgeknapt filmmateriaal uit Cruijffs actieve voetbaljaren.

Hij is nog steeds een van de bekendste 'exportproducten' van Nederland. In alle uithoeken van de wereld kent men Johan Cruijff. Zes jaar geleden overleed de nummer 14. Hierbij zes onvergetelijke momenten.

15 november 1964: het debuut

Op een grijze zondag in Groningen maakt ene Jopie Cruijff zijn officiële debuut in Ajax 1. De Amsterdammers verliezen met 3-1 van GVAV, maar de zeventienjarige maakt het enige Ajax-doelpunt. Hij stopte met de ulo, nadat hij twee keer is blijven zitten. En dat ondanks zijn talenknobbel. Zo vond Frits van Rijn beeld uit 1980 waarop Cruijff in vloeiend Engels converseert met de burgemeester van Los Angeles, toen hij daar bij Aztecs speelde. Van Rijn: "Ook in het Duits kon hij prima uit de voeten."

28 mei 1969: de eerste finale

Onder trainer Rinus Michels groeit Ajax vanaf 1965 uit tot een geoliede machine, dankzij het 'totaalvoetbal'. Als eerste Nederlandse club haalt de ploeg in 1969 de Europa Cup 1-finale, maar in Madrid wordt Ajax verslagen door AC Milan (4-1). Cruijff mist twee grote kansen. Vooral verdedigend blijkt Ajax te licht. Michels past het team aan en dat resulteert in de Europa Cups van 1971, 1972 en 1973, en Cruijffs uitverkiezing tot beste voetballer van Europa. Dankzij hem haalt het Nederlands elftal in 1974 ook de WK-finale. West-Duitsland verslaat 'ons' met 2-1. Een trauma is geboren.

23 april 1972: het fenomeen

Er zijn ontelbaar veel beeldfragmenten waarop Cruijff zijn magistrale techniek demonstreert. Van Rijn vond journaalbeelden uit 1972 met een samenvatting van Ajax - FC Utrecht (4-0), een wedstrijd waar hij zelf als twaalfjarige bij was. "Cruijff doet alles met buitenkant rechts: aannemen, passen, schieten. Hij krult de bal zo om zeven tegenstanders heen, precies voor de voeten van een medespeler. Alleen hij kon dat."

8 november 1978: de vernedering

Na vijf jaar bij Barcelona neemt Cruijff afscheid als profvoetballer in een speciale wedstrijd tussen Ajax en Bayern München, dat na Ajax eveneens drie keer de Europa Cup 1 won. Het wordt een debacle. Bayern maakt gehakt van Ajax: 0-8 – de grootste nederlaag uit Cruijffs carrière. 'Gelukkig' gaat hij niet veel later failliet en moet hij zijn voetbalschoenen weer uit de wilgen halen.

6 december 1981: de comeback

"Een weergaloze boogbal, daar zijn de mensen voor gekomen. Briljant." Aldus Hans Kraay sr., commentator van dienst. Als 34-jarige keert Cruijff terug bij Ajax en laat meteen tegen FC Haarlem zien dat hij de allerbeste ooit is.

13 mei 1984: de allerlaatste

Tot ontsteltenis van de Ajax-fans stapt Cruijff in de zomer van 1983 over naar Feyenoord. Dankzij hem worden de Rotterdammers voor het eerst sinds 1974 weer landskampioen en winnen ze de KNVB-beker. In zijn allerlaatste wedstrijd tegen PEC Zwolle scoort Cruijff in de dertiende minuut de 1-1. In de 74e minuut krijgt hij een publiekswissel. Zijn spelersloopbaan is voorbij, maar succesvolle trainersjaren volgen.

22.20 NPO 1 **STUDIO SPORT: JOHAN CRUIJFF 75 (ZATERDAG)**

deze week

INFORMATIEF

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: ANP

ZA ZO MA DI WO DO VR